

Wrakingsprotocol Rechtbank Midden-Nederland

Versie: 3.0

Vastgesteld: 4 januari 2021

Ingangsdatum: 1 april 2021

1. Inleiding

Dit protocol is gebaseerd op het Landelijk Model Wrakingsprotocol, vastgesteld in de vergadering van het overleg van de presidenten van de gerechten en de Raad van de Rechtspraak van 26 oktober 2020.

Dat is opgenomen in hoofdstuk 2. De hoofdstukken 3 e.v. vormen de aanvulling daarop van de rechtbank Midden-Nederland en bevatten hoofdzakelijk administratieve aanwijzingen.

2. Wrakingsprotocol gerechten (model)

In dit wrakingsprotocol zijn de uitgangspunten neergelegd die het gerecht in acht neemt bij de behandeling van een verzoek om wraking van één van zijn leden. Onder omstandigheden kan aanleiding bestaan om van deze uitgangspunten af te wijken. De publicatie van dit protocol gebeurt ter voorlichting en niet om verplichtingen of aanspraken in het leven te roepen of uit te breiden.

1. Het wrakingsverzoek

1. Op verzoek van een partij (zijnde een blijkens de wet of de rechtspraak tot wraking gerechtigde procesdeelnemer) kan elk van de rechters die een zaak behandelen, worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden.
2. In zaken waarin de partij zich verplicht moet laten vertegenwoordigen, moet het verzoek tot wraking op straffe van niet-ontvankelijkheid worden ingediend door een advocaat.
3. Het wrakingsverzoek moet schriftelijk worden gedaan. Het verzoek kan tijdens een zitting ook mondeling worden gedaan. In dit laatste geval legt de griffier de inhoud van het wrakingsverzoek en de daaraan door de verzoeker of zijn gemachtigde/raadsman ten grondslag gelegde feiten of omstandigheden vast in een proces-verbaal dat wordt getekend door de voorzitter en de griffier.
4. Het wrakingsverzoek vermeldt de feiten of omstandigheden waardoor volgens verzoeker de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden; alle feiten en omstandigheden moeten tegelijk worden voorgedragen.
5. Het wrakingsverzoek moet worden gedaan zodra de in lid 4 bedoelde feiten of omstandigheden aan verzoeker bekend zijn geworden.

2. Wrakingskamer

1. Het wrakingsverzoek wordt behandeld door een meervoudige kamer (hierna: de wrakingskamer) van het gerecht, bij voorkeur bestaande uit leden van de door het bestuur van het gerecht benoemde vaste wrakingskamer. De vaste wrakingskamer bestaat uit:

- a. een algemeen voorzitter en een of meer plaatsvervangende voorzitters;
- b. uit elk rechtsgebied een of meer rechterlijke ambtenaren.

De vaste wrakingskamer wordt bijgestaan door:

- c. een algemeen secretaris, een plaatsvervanger en desgewenst een of meer andere griffiers.

De namen van de leden van de vaste wrakingskamer zijn vermeld op de site van het gerecht. De aanwijzing tot lid van deze kamer kan steeds worden ingetrokken. De rechtsprekende leden hebben ruime rechterlijke ervaring.

2. In geval van wraking van een lid van een meervoudige kamer nemen de overige rechters van die kamer geen zitting in de wrakingskamer die het verzoek behandelt. De leden van de wrakingskamer zijn zoveel mogelijk afkomstig uit verschillende rechtsgebieden van het gerecht.

De samenstelling van de wrakingskamer geschiedt zo dat bij voorkeur één van de leden werkzaam is (of recentelijk werkzaam is geweest) in het rechtsgebied waarin de rechter van wie de wraking is verzocht (hierna: de rechter) werkzaam is. De leidinggevende van de gewraakte rechter neemt geen zitting in de wrakingskamer.

3. Toedeling van zaken

1. De wrakingskamer werkt volgens een vooraf opgesteld zittingsrooster, waarop aan de hand van beschikbaarheid, senioriteit en ervaring drie wrakingsrechters en een griffier zijn ingedeeld. Na ontvangst van een wrakingsverzoek en nadat gebleken is dat de rechter niet in het verzoek berust en dat geen afdoening buiten zitting plaatsvindt, wordt de zaak in beginsel ingedeeld op de eerstvolgende zitting van de wrakingskamer waarop nog zittingsruimte beschikbaar is. Indien één van de ingeroosterde wrakingsrechters tot de conclusie komt dat hij een zaak niet kan behandelen of als naar het oordeel van de voorzitter wijziging van de samenstelling nodig is vanwege beschikbaarheid, senioriteit of ervaring, beslist de voorzitter van de vaste wrakingskamer (dan wel namens deze de algemeen secretaris) of en zo ja, hoe de samenstelling van de wrakingskamer wordt gewijzigd. . Zodra de namen van de wrakingsrechters bekend zijn worden deze aan verzoeker en de rechter meegedeeld. Indien hierna nog een rechterswissel plaatsvindt, dan wordt deze, onder opgaaf van redenen, uiterlijk op de zitting meegedeeld.
2. Om organisatorische redenen of in geval van spoedeisendheid kan in afwijking van lid 1 gewerkt worden met een ad hoc kamer, die wordt samengesteld op basis van beschikbaarheid, senioriteit en ervaring in beginsel uit leden van de vaste wrakingskamer.
3. De toedeling van zaken vindt plaats onder eindverantwoordelijkheid van het gerechtsbestuur, zonder inmenging van buitenaf.

Rechtbank
Midden-Nederland

4. De behandeling van het verzoek

1. De wrakingskamer neemt het verzoek tot wraking zo spoedig mogelijk in behandeling.
2. De wrakingskamer kan het verzoek tot wraking zonder behandeling ter zitting aanstonds afwijzen of niet-ontvankelijk verklaren:
  - a. indien het verzoek kennelijk ongegrond is;
  - b. indien het verzoek niet door een partij is ingediend;
  - c. indien het verzoek niet is gemotiveerd;
  - d. indien het verzoek is ingediend na het tijdstip waarop in de hoofdzaak einduitspraak is of wordt gedaan;
  - e. indien het verzoek geen betrekking heeft op de met de behandeling van de zaak belaste rechter of is gericht tegen het hele college;
  - f. indien het een volgend verzoek ten aanzien van eenzelfde rechter betreft, tenzij feiten of omstandigheden worden voorgedragen die pas na het eerdere verzoek aan de verzoeker bekend zijn geworden;
  - g. indien ten aanzien van verzoeker in een eerdere beslissing op een wrakingsverzoek bepaald is dat wegens misbruik een volgend verzoek niet in behandeling wordt genomen;
  - h. indien het een verzoek tot wraking van de wrakingskamer of één of meer van haar leden betreft en sprake is van evident misbruik van recht.
3. De rechter kan beslissen het verzoek tot wraking niet aan de wrakingskamer voor te leggen als de onder b. of g. genoemde omstandigheid zich voordoet. Deze beslissing wordt vastgelegd in een proces-verbaal of in een brief. De wrakingskamer kan een tegen haar of één van haar leden gericht verzoek tot wraking buiten behandeling laten als zij van oordeel is dat de onder g. of h. genoemde omstandigheid zich voordoet. De verzoeker tot wraking wordt hiervan op de hoogte gesteld.
4. De voorzitter van de vaste wrakingskamer bepaalt een tijdstip voor de behandeling van het wrakingsverzoek, tenzij lid 2 of lid 3 wordt toegepast of de rechter in de wraking heeft berust.
5. De mondelinge behandeling van het wrakingsverzoek vindt plaats in het openbaar, tenzij behandeling van de hoofdzaak waarin het wrakingsverzoek gedaan is, op grond van de wet niet openbaar is.
6. De rechter wordt in de gelegenheid gesteld vooraf een schriftelijke reactie op het wrakingsverzoek in te dienen. De verzoeker en de rechter worden bij de behandeling van het verzoek in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. De wederpartij in de hoofdzaak wordt als toehoorder uitgenodigd voor de behandeling.
7. De rechter is geen partij. Hij verstrekt informatie aan de wrakingskamer. Hij behoeft zich niet te verdedigen en kan zich onthouden van het geven van een mening over de ontvankelijkheid en gegrondheid van het verzoek.
8. Van de mondelinge behandeling behoeft geen proces-verbaal te worden opgemaakt.

5. Berusting

De rechter kan aan de griffier van de wrakingskamer te kennen geven dat hij in de wraking berust. In dat geval bericht de griffier van de wrakingskamer dit aan de verzoeker en de andere partijen in de hoofdzaak.

6. De beslissing op het verzoek

1. De wrakingskamer beslist zo spoedig mogelijk op het wrakingsverzoek, tenzij de rechter in de wraking heeft berust.
2. De beslissing is gemotiveerd en wordt schriftelijk gegeven. De beslissing kan ook mondeling worden gegeven, waarna de schriftelijke uitwerking van de beslissing zo spoedig mogelijk nadien wordt gegeven.
3. De beslissing wordt in het openbaar uitgesproken.
4. De beslissing wordt onverwijld ter hand gesteld of toegezonden aan de verzoeker, de andere partijen in de hoofdzaak, en de rechter.
5. De beslissing strekt tot niet-ontvankelijkverklaring, dan wel tot toewijzing of ongegrondverklaring van het verzoek.
6. Na de uitspraak wordt de behandeling van de hoofdzaak zo spoedig mogelijk voortgezet.

3. Hoe te handelen bij wrakingsverzoeken ter terechtzitting?

3.1 Vastleggen feiten en omstandigheden

Indien een verzoek tot wraking wordt ingediend tijdens de zitting van een meervoudige kamer, stelt de voorzitter van deze kamer allereerst vast op welke rechter(s) het wrakingsverzoek betrekking heeft. Vervolgens vraagt hij, dan wel het lid van de enkelvoudige kamer, om opgave van alle feiten en omstandigheden die aanleiding geven tot het wrakingsverzoek. De zittingsgriffier legt een en ander vast in een proces-verbaal, dat wordt getekend door de voorzitter van de meervoudige kamer (dan wel het lid van de enkelvoudige kamer) en de zittingsgriffier.

3.2 De behandeling ter terechtzitting wordt geschorst

Vervolgens wordt de behandeling ter zitting geschorst onder mededeling dat het wrakingsverzoek zo spoedig mogelijk zal worden behandeld door een wrakingskamer en dat het onderzoek in de hoofdzaak na de beslissing in het wrakingsincident zal worden voortgezet, dan wel door (een) andere rechter(s) zal worden aangevangen. Indien de behandeling van het wrakingsverzoek en de voortzetting/aanvang van het onderzoek niet op dezelfde dag kunnen plaatsvinden, of in geval van berusting, wordt – indien mogelijk – een nieuwe zittingsdag aangezegd. Dit laatste is vooral van belang in strafzaken.

De rechter wiens wraking is verzocht onthoudt zich na het wrakingsverzoek van verdere bemoeiingen met de zaak voor zover die uitstel gedogen of door andere rechters kunnen worden verricht.

Het moment van indiening van het wrakingsverzoek wordt vastgelegd in het proces-verbaal. Handelingen die geen uitstel gedogen dienen te worden uitgevoerd. Een voorbeeld van een bemoeiing die geen uitstel gedooft is de beslissing op een vordering tot verlenging van de gevangenhouding kort voor het verstrijken van een termijn. Zie HR 1 november 2019 (ECLI:HR:2019:1691): " Gelet op het belang van een procespartij om

Rechtbank
Midden-Nederland

voordat in haar zaak een beslissing wordt genomen het wrakingsverzoek te laten beoordelen, mag de mogelijkheid om ondanks de schorsende werking van een wrakingsverzoek de zaak zelf te beslissen, alleen bij uiterste noodzaak worden gebruikt. Daarbij valt te denken aan beslissingen ten aanzien van zeer spoedeisende, noodzakelijke voorzieningen. De rechter die geheel of gedeeltelijk de zaak beslist terwijl nog geen beslissing is genomen op een tegen hem gericht wrakingsverzoek, zal in de uitspraak moeten motiveren waarom de beslissing geen uitstel duldt en de beslissing op het wrakingsverzoek dus niet kan worden afgewacht.”

Rechter(s) tegen wie wrakingsverzoek ingediend is licht(en) het secretariaat van de wrakingskamer in over de eventuele spoedeisendheid van de behandeling van het wrakingsverzoek. De rechter(s) bericht(en) het secretariaat van de wrakingskamer ook wie partij zijn in de zaak, waarin het verzoek tot wraking gedaan is.

Na gegrondverklaring van het wrakingsverzoek oordeelt de nieuwe (meervoudige) kamer over de gevolgen van de gegrondverklaring.

3.3 Melding wrakingsverzoek door de zittingsgriffier

De zittingsgriffier meldt het wrakingsverzoek, onder afgifte van het daarvan gemaakte proces-verbaal, en het dossier in de bodemzaak, terstond aan het bureau wrakingen of aan de algemeen secretaris van het vaste wrakingsteam. (Waar hierna wordt gesproken over de griffier, wordt bedoeld de griffier van de wrakingskamer. Daarvoor in de plaats kan ook worden gelezen: de algemeen secretaris.) Vervolgens wordt een datum vastgesteld voor de behandeling van het verzoek. (zie paragraaf 5).

3.4 Geen contact

Tot het moment van de uitspraak van de wrakingskamer heeft de rechter wiens wraking is verzocht, buiten aanwezigheid van de indiener van het verzoek geen contact over de zaak met leden van de wrakingskamer.

3.5 Gevolg berusting

In geval van berusting wijst de teamvoorzitter van het team waarin de rechter tegen wie het verzoek tot wraking ingediend is werkzaam is, namens het bestuur van de rechtbank, een rechter aan die de zaak zal voortzetten.

4. Hoe te handelen bij een wrakingsverzoek buiten de terechtzitting?

4.1 Wrakingsverzoek naar het bureau wrakingen

Een buiten de zitting ingediend verzoek wordt zo spoedig mogelijk ter hand gesteld aan het bureau wrakingen, tezamen met het dossier in de bodemzaak. Het bureau wrakingen stelt, in overeenstemming met de algemeen voorzitter en met toepassing van het vermelde in paragraaf 5, een datum vast voor de behandeling van het wrakingsverzoek. Indien het wrakingsverzoek niet bij de betrokken rechter zelf is binnengekomen, stelt het bureau wrakingen deze onmiddellijk na binnenkomst van het verzoek daarvan op de hoogte.

Indien een verzoek tot wraking wordt ingediend na sluiting van de behandeling, maar voor de uitspraak zal de rechter/kamer, indien sprake is van een fatale termijn voor uitspraak, in voorkomend geval het onderzoek moeten heropenen.

4.2 Geen contact

Hier geldt eveneens hetgeen onder 3.4 is vermeld.

4.3 Al dan niet berusten

Hier geldt eveneens hetgeen onder 3.5 is vermeld.

5. Voorbereidende werkzaamheden voor de behandeling van het wrakingsverzoek door de wrakingskamer

5.1 Apart wrakingsdossier

Het bureau wrakingen legt een apart dossier aan voor het wrakingsverzoek, met een eigen registratienummer. In dit dossier worden opgenomen:

- het wrakingsverzoek;
- het proces-verbaal van de zitting waarop het wrakingsverzoek is gedaan;
- een schriftelijke reactie van de betrokken rechter(s) op het wrakingsverzoek;
- de stukken die de wrakingskamer naar aanleiding van het wrakingsverzoek opmaakt.

Het bureau wrakingen zorgt ervoor dat de leden van de wrakingskamer, de verzoeker, de rechter wiens wraking is verzocht, de andere procespartij(en) en in strafzaken het openbaar ministerie beschikken over een exemplaar van het wrakingsdossier, althans inzage daarin hebben. Ook het dossier in de hoofdzaak is beschikbaar voor inzage.

5.2 Betrokkenen informeren en informatie verzamelen door bureau wrakingen

Het bureau wrakingen stuurt de betrokken rechter een kopie van het wrakingsverzoek, met het verzoek:

- te berichten of hij in de wraking berust;
- en indien hij niet berust, om eventueel schriftelijk te reageren op het wrakingsverzoek.

Het bureau wrakingen informeert vervolgens alle formeel bij de hoofdzaak betrokkenen (verzoeker, de rechter wiens wraking is verzocht, in strafzaken het openbaar ministerie, andere procespartijen) over de zittingsdatum en tijdstip, onder mededeling dat zij ter terechtzitting in de gelegenheid zullen worden gesteld te worden gehoord. Het verdient aanbeveling dat de rechter wiens wraking is verzocht de behandeling van het wrakingsverzoek bijwoont. Het bureau wrakingen regelt in voorkomend geval het transport voor een gedetineerde. Het bureau wrakingen doet zo nodig een tolk oproepen. Dit laatste geldt voor de behandeling van een verzoek tot wraking in een zaak, waarin het niet aan partijen is zorg te dragen voor de vertolking ter zitting.

Zoals hiervoor in hoofdstuk 2 al staat vermeld moet bij verplichte procesvertegenwoordiging het verzoek tot wraking op straffe van niet-ontvankelijkheid worden ingediend door een advocaat. Afhankelijk van het toepasselijke procesrecht dient

verzoeker in de gelegenheid gesteld te worden een eventueel verzuim op dit punt te herstellen. Zie in het bijzonder artikel 261 Rv.(vgl. HR 18 december 2015 ECLI:NL:HR:2015:3629).

5.3 Berusting

Indien de betrokken rechter wenst te berusten, bericht hij/zij dit zo spoedig mogelijk aan het bureau wrakingen. Het bureau wrakingen geeft dit zo spoedig mogelijk door aan de verzoeker en de eventuele andere partijen.

5.4 Behandeling op dezelfde dag

Indien de behandeling van het wrakingsverzoek nog op dezelfde dag plaatsvindt, wordt voor zover nodig afgeweken van het bepaalde in 5.2.

6. Administratieve verwerking van de beslissing op het wrakingsverzoek

6.1 Beslissing tevens naar de president van de rechtbank en de voorzitter van het team, waarin de rechter tegen wie het verzoek tot wraking gericht is, werkzaam is

Het bureau wrakingen geeft tevens een exemplaar van de beslissing van de wrakingskamer aan de president van de rechtbank en aan de voorzitter van het team waarin de zaak is behandeld die tot het wrakingsverzoek heeft geleid.

Indien de wrakingskamer het verzoek tot wraking gegrond verklaart wijst de teamvoorzitter, van het team waarin de rechter werkzaam is namens het bestuur van de rechtbank een rechter aan die de behandeling van de zaak waarin het verzoek tot wraking ingediend is voortzet.

6.2 Registratie en bespreking door het bestuur

Het bureau wrakingen registreert de wrakingsverzoeken en de afloop ervan. Aan de hand van de aldus geregistreerde gegevens bespreekt het bestuur van het gerecht het onderwerp wraking ten minste eenmaal per jaar.

6.3 Documentatie

De algemeen secretaris stelt na overleg met de voorzitter van de vaste wrakingskamer (of de voorzitter van het wrakingsteam) een bestand met informatie en jurisprudentie over het onderwerp wraking samen en zorgt voor actualisering. Elk lid van de vaste wrakingskamer beschikt over of heeft toegang tot dit bestand.

7. Publicatie

De algemeen secretaris van de vaste wrakingskamer zorgt voor elektronische publicatie van dit protocol en van de uitspraken van de wrakingskamer op internet (www.rechtspraak.nl). De wrakingskamer, die de uitspraak gedaan heeft draagt zorg voor het toevoegen aan de uitspraak van een samenvatting daarvan ten behoeve van de publicatie.

Rechtbank
Midden-Nederland

8. Wrakingsrooster

De wrakingskamer stelt jaarlijks een rooster vast met twee zittingen per maand, een zitting in de locatie Utrecht en een zitting in de locatie Lelystad, zo mogelijk met leden van het vaste wrakingsteam van beide locaties. In beginsel wordt ieder wrakingsverzoek op de eerstvolgende reguliere wrakingszitting gepland. Gelet hierop wordt aan partijen niet gevraagd om verhinderdata op te geven. Het wrakingsrooster wordt jaarlijks gepubliceerd op www.rechtspraak.nl.